

ZVLÁDANIE PROBLÉMOVÝCH VÝCHOVNÝCH SITUÁCIÍ V ŠKOLE

Oldřich Müller

Majzlanová, K. (ed.) *Zvládanie problémových výchovných situácií v škole*. Bratislava: Geotropos, 2004. ISBN 80-969238-0-3.

Sborník „Zvládanie problémových výchovných situácií v škole“ je výsledkom práce kolektívu autorů (zaštitěné grantovým úkolem Ministerstva školství Slovenské republiky), jejichž domovským působištěm je Katedra léčebné pedagogiky při Pedagogické fakultě Univerzity Komenského v Bratislavě. Od toho se také odvíjí jeho obsahová náplň. K aktuálním problémům souvisejícím s „katalyzátory“ stále narůstajících obtížněji zvládnutelných výchovných situací ve školství (např. s dětskou agresivitou, šikanou, nevyrovnanými vztahy mezi učiteli, žáky, rodiči) přistupuje z pozice možností tzv. terapeuticko-formativních přístupů k nim. A tím je jistě zajímavý.

Tuto pomyslnou mozaiku názorů na „společnou věc“ lze nahlédnout jako celek, avšak v zájmu zachování jisté konstruktivity hodnocení bude vhodnější se věnovat jejím jednotlivým „střípkům“.

První příspěvek „Uplatnenie tvorivej dramatiky v materskej škole“ Kataríny Majzlanové se nejprve zabývá vymezením, cíli, obsahem a metodami přístupu u nás známého jako dramatická výchova, výchovná dramatika, tvořivá dramatika, dramatika atd. Posléze se věnuje kvalitám osobnosti pedagoga, jenž tento přístup aplikuje. Toto vše v duchu deskriptivně-kompilačním. Za jakousi „třešničku na dortu“ v něm lze považovat výsledky výzkumu uplatňování tvořivé dramatiky na slovenských mateřských školách. Tyto výsledky přinášejí řadu zajímavých postřehů, navíc „ilustrovaných“ konkrétními příklady jejich možné realizace.

„Deti s odloženou školskou dochádzkou“ Eleny Amtmannové se soustředí na základní popis v názvu pojmenované situace a na návrh opatření jejího řešení. Zde lze ocenit snahu autorky o podchycení některých stimulačních programů.

„Liečebná pedagogika na prahu základných škôl“ Marty Hornákové celkově shrnuje styčné body mezi již zmíněnými terapeuticko-formativními přístupy a problémy ve výchově a vzdělávání na běžných základních školách. Zajímavým, až osvěžujícím dojmem v tomto textu působí zdůraznění faktu, že není třeba „zbožňovat“ a prosazovat „samospasitelnost“ tzv. speciálních postupů

při řešení veškerých situací (viz „děti se měnily, i když nebyly použity žádné speciální metodiky“).

„Využitie kooperatívnych hrových cvičení pri rozvoji sociálnych kompetencií u detí základnej školy“ Petry Mitašikové je stručným, ale inspiratívnym prehľadom činností s preventívne-výchovným potenciálom. „Využitie psychomotoriky v škole“ Magdalény Szabové pak na toto nepriamo navazuje – zejména svým akcentem na preventivní „rozměry“ cílené práce s psychomotorikou.

„Školská neúspěšnost na 1. stupni ZŠ a možnosti arteterapeutické intervencie“ Barbory Vodičkové, stejně jako „Využitie niektorých materiálov a medií v arteterapii“ Jaroslavy Šickové a „Dramatoterapia u detí s poruchami správania v špeciálnej základnej škole“ Kataríny Majzlanové a Adriany Kvasničkové jsou charakteristické a přitom zajímavé svojí (zřejmě nezamýšlenou) kontinuitou pohledu na expresivní terapie (tedy terapie za přispění uměleckých prostředků). Expresivní terapie jsou totiž natolik vnitřně i vnějškově variabilním fenoménem, že si onu kontinuitu přímo vyžadují.

„Skúmanie efektivity používania metódy TEACCH v školskom a v rodinnom prostredí“ Kataríny Némethové se věnuje výzkumu, jenž byl zaměřen na možnosti aplikace jedné z klíčových metod edukace osob diagnostikovaných jako „nositelé“ pervazivních vývojových poruch. Vzhledem ke skutečnosti, že se tento výzkum zabýval rovněž následnými pozitivními změnami vyplývajícími z aplikace TEACCH programu, lze vřele doporučit zde uvedené výstupy všem, kdo s autisty přicházejí do styku.

„Individuálny liečebnopedagogický program zameraný na adaptáciu dieťaťa v náhradnej rodine a jeho prípravu na školu“ Jitky Prevendárové a Lucie Skorkové a „Krizova intervencia a poradenstvo v oblasti závislosti od psychoaktívnych látok“ Hroznaty Živného celý sborník uzavírají. V prvném případě se mimo jiné jedná o ukázkou konkrétního uceleného programu (doplňené výsledky aplikace u reálného klienta) a ve druhém případě o teoreticko-metodologický vstup do vybraných léčebně-pedagogických kompetencí.

Tolik hodnotící pohledy na dílčí části textu „Zvládanie problémových výchovných situácií v škole“. Co k nim dodat. Snad jenom stručné doporučení potenciálnímu čtenáři: nejlépe učiníš, když si tuto „mozaiku“ sám přečteš a rozebereš po svém.